

ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΥΠΟΣ Δ

Δικαιοδοσία Δυνάμει του Άρθρου 9(2)(γ) του Νόμου 33/64.

Αίτηση Αρ. 3/2024

15 Ιανουαρίου, 2025

[Α. Ρ. ΛΙΑΤΣΟΣ, Π., Τ. Θ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Τ. ΨΑΡΑ-ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ,
Δ. ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ, Ν. ΣΑΝΤΗΣ, ΣΤ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ,
Τ. ΚΑΡΑΚΑΝΝΑ, Η. ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Μ. ΚΑΛΛΙΓΕΡΟΥ, Δ/ΣΤΕΣ]

Αναφορικά με το άρθρο 9(2)(γ) του Περί Απονομής της Δικαιοσύνης
(Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμου του 1964-2022

ΚΑΙ

Αναφορικά με τον περί της Λειτουργίας του Ανωτάτου Συνταγματικού
Δικαστηρίου Διαδικαστικό Κανονισμό του 2023

ΚΑΙ

Αναφορικά με την Αίτηση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, επί της
Έφεσης κατά απόφασης Διοικητικού Δικαστηρίου αρ. 28/23 μεταξύ
Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω (1) Υπουργείου Εσωτερικών, (2) Τμήματος

Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, Εφεσιόντων και του Α.Π.,
Εφεσίβλητου

ΚΑΙ

Αναφορικά με την Απόφαση του Εφετείου στην Έφεση κατά απόφασης
Διοικητικού Δικαστηρίου Αρ. 28/2023 (i-justice), ημερομηνίας 18.06.2024.

*Γ. Χατζηχάννα (κα), Εισαγγελέας της Δημοκρατίας με Κ. Χατζηδημητρίου
(κα), Δικηγόρο της Δημοκρατίας Α΄, για Γενικό Εισαγγελέα της
Δημοκρατίας, για τους Αιτητές.*

*Α. Χ. Αλεξάνδρου για Αλεξάνδρου & Παπαθεοδώρου ΔΕΠΕ, για τους
Καθ' ων η αίτηση.*

Α. Ρ. ΛΙΑΤΣΟΣ, Π.: Η απόφαση του Δικαστηρίου είναι ομόφωνη ως
προς την απάντηση στο νομικό θέμα. Δεν είναι ομόφωνη ως προς το
ζήτημα της επανεκδίκασης. Η απόφαση θα δοθεί από τον Γεωργίου,
Δ.. Διιστάμενη απόφαση ως προς την επανεκδίκαση θα δοθεί από
τον Α.Ρ. Λιάτσο, Π.

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Δ.: Το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο καλείται να
αποφασίσει σε τρίτο και τελευταίο βαθμό - αφού προηγουμένως
παραχωρήθηκε η σχετική άδεια, δυνάμει του *άρθρου 9(2)(γ) του περί
Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμος του 1964 (Ν.*

33/64) – επί νομικού θέματος που προέκυψε από την απόφαση του Εφετείου στο πλαίσιο της **Έφεσης κατά Απόφασης Διοικητικού Δικαστηρίου αρ. 28/23, ημερ. 18.6.2024**, το οποίο συναρτάται με την ερμηνεία του **άρθρου 29(3) (β) του περί του Δικαιώματος των Πολιτών της Ένωσης και των Μελών των Οικογενειών τους να Κυκλοφορούν και να Διαμένουν Ελεύθερα στη Δημοκρατία Νόμου του 2007 (Ν. 7(Ι)/2007** – στο εξής ο «Νόμος»).

Το Νομικό Θέμα

Το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο καλείται να απαντήσει το Νομικό Θέμα «κατά πόσον το άρθρο 29 του Νόμου, και δη το άρθρο 29(3) (β), το οποίο προνοεί ότι «προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν αποτελούν αφ' εαυτών λόγους για την λήψη τέτοιων μέτρων» απαγορεύει στη Διοίκηση, στις περιπτώσεις, ως εν προκειμένω, όπου η καταδίκη αφορά τη διάπραξη σοβαρών αδικημάτων τα οποία εμπίπτουν στο άρθρο 83, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, να λάβει υπόψη της τα όσα απορρέουν και/ή συναρτώνται με τη σοβαρότητα και/ή τη φύση των αδικημάτων και/ή τον τρόπο τέλεσης των αδικημάτων που οδήγησαν σε καταδίκη, ώστε να κρίνει ότι η προσωπική συμπεριφορά του υπό απέλαση προσώπου συνιστά, πραγματική, ενεστώσα, και επαρκώς σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή δημόσια ασφάλεια στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας».

Τα γεγονότα

Ο καθ' ου η αίτηση είναι Έλληνας υπήκοος. Το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, στις 4.6.2009, ενέκρινε το αίτημά του για έκδοση βεβαίωσης εγγραφής πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το εν λόγω πρόσωπο, κατά το έτος 2009, συνήψε σχέση με Ελληνοκύπρια με την οποία απέκτησε ένα γιο. Ακολούθως, το έτος 2014, τέλεσε γάμο με έτερη Ελληνοκύπρια με την οποία απέκτησε μια θυγατέρα.

Ο καθ' ου η αίτηση, στις 22.9.2016, στο πλαίσιο της Ποινικής Υπόθεσης αρ. 4945/15, αφού κρίθηκε ένοχος από το Κακουργιοδικείο Λάρνακας, σε συνολικά 9 κατηγορίες, του επιβλήθηκαν οι ακόλουθες ποινές: (i) στο αδίκημα του βιασμού κατά παράβαση των **άρθρων 144 και 145 του Ποινικού Κώδικα**, ποινή φυλάκισης 10 ετών, (ii) στο αδίκημα της διαφθοράς νεαρής γυναίκας 13 μέχρι 17 ετών κατά παράβαση του **άρθρου 154 του ίδιου Νόμου**, ποινή φυλάκισης 2 ετών και τέλος (iii) σε κάθε μία από τις 7 κατηγορίες, σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιού κατά παράβαση **των άρθρων 2, 3, 4, 10 και 17 του περί Καταπολέμησης της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμου (Ν. 87(Ι)/2007)**, ποινή φυλάκισης 6 ετών. Οι πιο πάνω ποινές φυλάκισης συνέτρεχαν.

Στις 9.11.2018, ενόσω ο καθ' ου η αίτηση εξέτιε την ποινή φυλάκισής του, εκδόθηκαν διατάγματα κράτησης και απέλασής του στην Ελλάδα όπως και διάταγμα παραμονής του εκτός της Δημοκρατίας για περίοδο 3 ετών. Ο καθ' ου η αίτηση άσκησε προσφυγή¹, κατά των πιο πάνω διαταγμάτων, και στο πλαίσιο αυτής, το πρωτόδικο Δικαστήριο, με απόφασή του, ημερ. 6.10.2022, εξέδωσε ακυρωτική απόφαση.

Ακολούθως, πριν την αποφυλάκισή του, ο Βοηθός Υπεύθυνος της ΥΑΜ Λάρνακας με επιστολή του, ημερ. 4.9.2023, ζήτησε από την Διευθύντρια του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης (στο εξής η «Διευθύντρια») όπως λάβει απόφαση ως προς το χειρισμό που θα τύχει ο καθ' ου η αίτηση μετά την αποφυλάκιση του. Στην εν λόγω επιστολή καταγράφονται, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

«7. Ο υπό αναφορά στο θέμα αλλοδαπός καταδικάστηκε για τη διάπραξη σοβαρών αδικημάτων και ιδιαίτερα για το αδίκημα του βιασμού, για το οποίο προβλέπεται ως μέγιστη ποινή η φυλάκιση δια βίου. Η φύση των αδικημάτων που διέπραξε ο αλλοδαπός είναι τέτοια που μπορεί να θεωρηθεί ως άτομο η συμπεριφορά του οποίου συνιστά πραγματική, ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή ασφάλεια, λαμβάνοντας όμως υπόψη ότι ο αλλοδαπός ο οποίος διαμένει στη Δημοκρατία πέραν των 10 ετών, είναι παντρεμένος με Κύπρια και πατέρας Κύπριων πολιτών, παρακαλώ για ενημέρωση της Διευθύντριας του Τ.Α.Π.Μ. για λήψη απόφασης ως προς τον χειρισμό του μετά την αποφυλάκισή του.»

¹ Προσφυγή αρ. 155/19.

Λειτουργός του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, στις 6.9.2023, με χειρόγραφο σημείωμά του προς την Διευθύντρια, εισηγήθηκε την έκδοση διατάγματος απέλασης και κράτησης τού καθ' ου η αίτηση.

Η Διευθύντρια, την ίδια ημέρα, ενέκρινε την εισήγηση και εξέδωσε, δυνάμει των **άρθρων 29(1) και 35 του Νόμου**, αφού λήφθηκαν και οι πρόνοιες του **άρθρου 30**, διατάγματα κράτησης και απέλασης του καθ' ου η αίτηση στην Ελλάδα καθότι κρίθηκε ότι αποτελεί πραγματική, ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας δυνάμει του **άρθρου 29(3)(α) του Νόμου**. Ο τελευταίος ενημερώθηκε για την έκδοση των πιο πάνω διαταγμάτων καθώς και για το δικαίωμά του, δυνάμει του **άρθρου 34(1) του Νόμου**, να υποβάλει αίτηση στην αρμόδια αρχή, μετά την πάροδο τριετίας από την εκτέλεση της οριστικής απόφασης απαγόρευσης εισόδου, για την άρση της εν λόγω απόφασης. Στην αιτιολόγηση της απόφασης απέλασης καταγράφονται τα ακόλουθα, τα οποία παρατίθενται αυτούσια:

«Οι αρμόδιες αρχές, αφού έλαβαν υπόψη όλα τα δεδομένα της περίπτωσης σας, έκριναν ότι η προσωπική σας συμπεριφορά αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια.

Λόγω του ότι καταδικαστήκατε για τα αδικήματα του βιασμού, της διαφθοράς νεαρής γυναίκας ηλικίας δεκατριών μέχρι δεκαεπτά ετών και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιού, οι αρμόδιες αρχές αποφάσισαν ότι η προσωπική σας συμπεριφορά συνιστά πραγματική και ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια.»

Ο καθ' ου η αίτηση αποφυλακίστηκε στις 15.9.2023 και την ίδια ημέρα συνελήφθηκε και παρέμεινε υπό κράτηση, δυνάμει των εν λόγω διαταγμάτων.

Ο καθ' ου η αίτηση άσκησε προσφυγή² κατά της πιο πάνω απόφασης της Διευθύντριας. Το πρωτόδικο Δικαστήριο με απόφασή του ακύρωσε την επίδικη απόφαση και ακολούθως, ο αιτητής εφεσίβαλε την τελευταία αυτή απόφαση. Το Εφετείο, κατά πλειοψηφία, με απόφασή του ημερ. 18.6.2024, απέρριψε την έφεση. Είναι από την τελευταία αυτή απόφαση που προέκυψε το παραπάνω νομικό θέμα, το οποίο καλείται να απαντήσει το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο.

Προτού αναφερθούμε στην απόφαση του Εφετείου, ως αφετηρία, κρίνουμε ορθό να παραθέσουμε τη νομοθεσία που απασχόλησε τόσο πρωτόδικα όσο και κατ' έφεση και που σχετίζεται με την υπό εξέταση περίπτωση.

Η Οδηγία 2004/38 ΕΚ και ο Νόμος

Κατ' αρχάς επισημαίνουμε ότι, για σκοπούς εναρμόνισης με την **Οδηγία 2004/38ΕΚ** (στο εξής η Οδηγία») εισήχθη στην κυπριακή έννομη τάξη ο

² Προσφυγή αρ. 1528/23.

Νόμος 7(1)/2007 . Η Οδηγία, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 3 αυτής, αποσκοπεί στη διευκόλυνση της άσκησης του θεμελιώδους ατομικού δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών-μελών, το οποίο παρέχεται στους πολίτες της Ένωσης από τη **Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (στο εξής «ΣΛΕΕ») και έχει ως κύριο σκοπό να ενισχύσει το εν λόγω δικαίωμα.

Όπως αναφέρθηκε στην **Bekefi v. Δημοκρατίας (2016) 3 Α.Α Δ 258** η «... Οδηγία 2004/38/ΕΚ επαυξάνει την ασφάλεια διαμονής του Ευρωπαίου πολίτη και των μελών της οικογένειάς του στο κράτος-μέλος υποδοχής παρέχοντας βασικές εγγυήσεις αναλογικότητας και προνοώντας για αριθμό ασφαλιστικών δικλείδων, γενικών και ατομικών».

Το δικαίωμα όμως αυτό, όπως θα εξηγηθεί κατωτέρω, δεν είναι απόλυτο. Υπόκειται σε περιορισμούς και προϋποθέσεις. Επιτρέπεται στα κράτη-μέλη να λαμβάνουν μέτρα, έναντι των υπηκόων άλλων κρατών-μελών, για λόγους δημοσίας τάξης, που δεν μπορούν να εφαρμόσουν στους υπηκόους τους, αφού δεν έχουν εξουσία να απομακρύνουν τους τελευταίους από την εθνική επικράτεια και να τους απαγορεύσουν την είσοδο.

Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα του **άρθρου 29(1) του Νόμου**, με την επιφύλαξη του Μέρους VII αυτού, η αρμόδια αρχή δύναται να επιβάλλει περιορισμούς στο δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας. Σύμφωνα δε με την παράγραφο 2 δεν μπορεί να γίνεται επίκληση των λόγων αυτών για την εξυπηρέτηση οικονομικών σκοπών³.

Κάθε μέτρο που λαμβάνεται για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας πρέπει να τηρεί τη αρχή της αναλογικότητας και να θεμελιώνεται αποκλειστικά στην προσωπική συμπεριφορά του ατόμου που το αφορά, η οποία πρέπει να συνιστά πραγματική, ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας. Νοείται ότι, δεν επιτρέπεται η επίκληση λόγων που δε συνδέονται με τα στοιχεία της εκάστοτε ατομικής περίπτωσης ούτε η επίκληση λόγων γενικής πρόληψης (**άρθρο 29(3)(α) του Νόμου**).

Όπως προκύπτει από το **άρθρο 27(2) της Οδηγίας**, το **άρθρο 29(3)(α) του Νόμου**, καθώς και από την πάγια νομολογία τόσο του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής «ΔΕΕ») όσο και του Ανωτάτου Δικαστηρίου

³ Το άρθρο 29(1) και (2) ουσιαστικά αντιστοιχεί στο άρθρο 27.1 της Οδηγίας.

ένα μέτρο που περιορίζει το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας, δεν μπορεί να δικαιολογείται παρά μόνον εφόσον συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας (Βλ. απόφαση ΔΕΕ στην **K. and H.F., C-331/16 και C366/16, ημερ. 2.5.2018** και **Bekefi** ανωτέρω).

Το άρθρο **29(3)(β) του Νόμου** ρητά προνοεί ότι «*Προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν αποτελούν αφ' εαυτών λόγους για τη λήψη τέτοιων μέτρων*»⁴.

Η αρμόδια αρχή, για να εξακριβώσει κατά πόσο ο ενδιαφερόμενος συνιστά απειλή για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια, κατά την έκδοση βεβαίωσης εγγραφής ή κατά την έκδοση του δελτίου διαμονής, δύναται, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, να ζητά από το κράτος μέλος καταγωγής του ενδιαφερομένου και, ενδεχομένως, από άλλα κράτη μέλη, να της παρέχουν εντός δυο μηνών το αργότερο πληροφορίες για το ποινικό μητρώο, που πιθανόν να έχει ο ενδιαφερόμενος. Η έρευνα όμως αυτή δε δύναται να έχει συστηματικό χαρακτήρα (**άρθρο 29(4) του Νόμου**⁵).

Σε περίπτωση που η αρμόδια αρχή ικανοποιηθεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του **άρθρου 29 του Νόμου**, και προτού λάβει απόφαση

⁴ Το άρθρο 29(3)(β) του Νόμου αντιστοιχεί στο άρθρο 27.2 της Οδηγίας.

⁵ Το άρθρο 29(4) του Νόμου αντιστοιχεί στο άρθρο 27.3 της Οδηγίας

απέλασης, για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας, εξετάζει τα όσα καθορίζονται στο **άρθρο 30 του Νόμου**, το οποίο προνοεί τα ακόλουθα:

«(1) Προτού η αρμόδια αρχή λάβει απόφαση απέλασης για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας, λαμβάνει υπόψη της την περίοδο διαμονής του ενδιαφερόμενου προσώπου στη Δημοκρατία, την ηλικία του, την κατάσταση της υγείας του, την οικογενειακή και οικονομική του κατάσταση, την κοινωνική και πολιτιστική ενσωμάτωσή του στη Δημοκρατία και το εύρος των δεσμών του με τη χώρα καταγωγής του.

(2) Η αρμόδια αρχή δε δύναται να λαμβάνει απόφαση απέλασης πολίτη της Ένωσης ή μέλους της οικογένειάς του, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, που έχει αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής στη επικράτεια της Δημοκρατίας, παρά μόνο για σοβαρούς λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας.

(3) Ουδεμία απόφαση απέλασης πολίτη της Ένωσης λαμβάνεται, εκτός εάν η απόφαση αυτή βασίζεται σε επιτακτικούς λόγους δημόσιας ασφάλειας, εφόσον τα πρόσωπα αυτά-

(α) Έχουν διαμείνει κατά τα προηγούμενα δέκα έτη στη Δημοκρατία, ή
(β) είναι ανήλικοι, εκτός εάν η απέλαση είναι απαραίτητη για το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, όπως προβλέπεται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, της 20ης Νοεμβρίου 1989, η οποία κυρώθηκε με τον περί της Σύμβασης περί των Δικαιωμάτων του Παιδιού (Κυρωτικό) Νόμο.

Από το λεκτικό του πιο πάνω άρθρου του Νόμου προκύπτει ότι, όσο μεγαλύτερη είναι η διαμονή των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους στο κράτος – μέλος υποδοχής, τόσο μεγαλύτερη προστασία τους παρέχεται από το ενδεχόμενο απέλασης. Στην περίπτωση που πολίτης της Ένωσης ή μέλος της οικογένειας του έχει αποκτήσει

δικαίωμα μόνιμης διαμονής στη Δημοκρατία η αρμόδια αρχή δε δύναται να λαμβάνει απόφαση απέλασης του παρά μόνο, για σοβαρούς λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας. Προκειμένου όμως για άτομα που έχουν διαμείνει κατά τα προηγούμενα τουλάχιστον δέκα έτη στη Δημοκρατία ή είναι ανήλικοι τέτοια απόφαση είναι επιτρεπτή, μόνο για επιτακτικούς λόγους δημόσιας ασφάλειας (βλ. **απόφαση ΔΕΕ στην *Wurttemberg κατά Τσακουρίδη C-145/09 ημερ. 23.11.2010***).

Χρήσιμο επίσης είναι και το **άρθρο 35 του Νόμου** το οποίο διαλαμβάνει τα ακόλουθα:

«(1) Η αρμόδια αρχή δύναται να εκδίδει διατάγματα απέλασης ως παρεπόμενο μέτρο σε σχέση με ποινή φυλάκισης, μόνο εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των άρθρων 29, 30 και 31.

(2) Κατά την εκτέλεση του διατάγματος απέλασης που εκδόθηκε δυνάμει του εδαφίου (1), η αρμόδια αρχή ελέγχει κατά πόσο ο ενδιαφερόμενος εξακολουθεί να αποτελεί πραγματική απειλή για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια, και αξιολογεί, επίσης, κατά πόσο έχει, ενδεχομένως, επέλθει ουσιαστική μεταβολή των περιστάσεων αφοτου εκδόθηκε το διάταγμα απέλασης.».

Δεδομένου ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων αποτελεί μια από τις θεμελιώδεις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι διατάξεις που την καθιερώνουν, ως έχει νομολογηθεί από το ΔΕΕ, πρέπει να ερμηνεύονται ευρέως, ενώ οι εξαιρέσεις και οι παρεκκλίσεις από αυτή πρέπει, αντιθέτως, να ερμηνεύονται στενά (Βλ. ***Staatssecretaris van Justice en Veiligheid***,

C-719/19, ημερ. 22.6.2021, σκέψη 88 και στις εκεί αναφερόμενες αυθεντίες).

Το πιο πάνω δικαίωμα όμως των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους, ως αναφέρθηκε, δεν είναι απόλυτο, αλλά μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς και προϋποθέσεις που προβλέπονται από την ΣΛΕΕ καθώς και από τις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή της (Βλ. **Ordre des barreaux francophones et germanophone and Others, C-718/19, ημερ. 22.6.2021**, σκέψη 45). Κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ, τα κράτη-μέλη, κατ' ουσίαν παραμένουν ελεύθερα να καθορίζουν, ανάλογα με τις ανάγκες τους, που ενδέχεται να διαφέρουν ανάλογα από κράτος σε κράτος και τη χρονική περίοδο, τις απαιτήσεις της δημόσιας τάξης και της δημόσιας ασφάλειας, ιδίως προς δικαιολόγηση παρέκκλισης από την θεμελιώδη αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων (Βλ. **K. and H.F., ανωτέρω**, σκέψη 40).

Η απόφαση του Εφετείου

Το Εφετείο στην απόφασή του έκρινε ότι η Διευθύντρια, κατά παράβαση του **άρθρου 29(3)(β) του Νόμου**, θεώρησε την διάπραξη των πιο πάνω ποινικών αδικημάτων από τον καθ' ου η αίτηση ως τον μοναδικό λόγο απέλασης και κράτησής του.

Πρόσθετα δε, έκρινε ότι ορθά το πρωτόδικο Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι ενόψει του σαφούς λεκτικού του **άρθρου 29(3) (β) του Νόμου** ρητά απαγορεύεται η άνευ ετέρου επίκληση προηγούμενης ποινικής καταδίκης για απέλαση του καθ' ου η αίτηση. Προχώρησε επισημαίνοντας, ότι, «η έννοια της «προηγούμενης ποινικής καταδίκης» εμπεριέχει τη σοβαρότητα του διαπραχθέντος αδικήματος, αφού αυτή η σοβαρότητα κανονικά αντανακλάται στην επιβληθείσα ποινή (βλ. **Λευκαρίτης κ.ά. ν. Δημοκρατίας (2016) 2 Α.Α.Δ. 1165**) οπότε το **Άρθρο 29(3)(β)** δεν επιτρέπει στη Διευθύντρια να απελαύνει κατάδικο επειδή έλαβε υπόψη τη σοβαρότητα του διαπραχθέντος αδικήματος ως διακριτό στοιχείο από την ίδια την καταδίκη».

Το Εφετείο επισήμανε ότι το **άρθρο 35(1) του Νόμου** επιτρέπει την απέλαση πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως παρεπόμενο μέτρο σε σχέση με ποινή φυλάκισης μόνον εφόσον πληρούνται, μεταξύ άλλων, οι απαιτήσεις του **άρθρου 29**. Πρόσθετα δε, ως αναφέρθηκε, το **άρθρο 29(3)(α)**, ακόμα και αν δεν υφίστατο το **άρθρο 29(3)(β) του Νόμου**, και πάλι καθιστά την απέλαση παράνομη αφού απαιτεί όπως αυτή βασίζεται στην προσωπική συμπεριφορά του ενδιαφερόμενου η οποία θα πρέπει να συνιστά πραγματική, ενεστώσα και αρκούντως σοβαρή απειλή στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας, διαπίστωση η οποία

προϋποθέτει αξιολόγηση ότι ο ενδιαφερόμενος τείνει να διατηρήσει τη συμπεριφορά αυτή στο μέλλον.

Κατέληξε ότι η απέλαση του καθ' ου η αίτηση είναι παράνομη διότι, η αιτιολογία της καταστρατηγεί το **άρθρο 29(3) (α) και (β) του Νόμου** αφού ελλείπει η απαιτούμενη διοικητική κρίση που να καταδεικνύει τάση του καθ' ου η αίτηση να επαναλάβει στο μέλλον την ίδια παραβατικότητα. Ως επισημάνθηκε από το Εφετείο, η αρμόδια αρχή εστίασε αποκλειστικά στην προηγηθείσα καταδίκη.

Πρόσθετα δε το Εφετείο έκρινε ότι ορθά το πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν λήφθηκε κατόπιν εξέτασης των προσωπικών και οικογενειακών περιστάσεων του καθ' ου η αίτηση κατά παράβαση του **άρθρου 30 του Νόμου**, το οποίο δεν αναιρεί τη ρητή απαγόρευση που επιβάλλεται από το **άρθρο 29(3)(β) του Νόμου**. Επισημάνε δε ότι τα όσα αναφέρονται στη επιστολή της ΥΑΜ δεν αναιρούν αλλά αντιθέτως επιβεβαιώνουν ότι η Διευθύντρια κατά παράβαση του **άρθρου 29(3)(β)** εξέδωσε τις προσβαλλόμενες πράξεις στη βάση της προηγούμενης καταδίκης του καθ' ου η αίτηση αφ' εαυτής.

Οι εισηγήσεις των συνηγόρων των διαδίκων

Η ευπαιδευτη συνήγορος της αιτήτριας, με αναφορά στον Νόμο, τη σχετική Οδηγία καθώς και σε νομολογία, εισηγήθηκε ότι το **άρθρο 29(3)(β) του Νόμου** δεν απαγορεύει στη Διοίκηση να λαμβάνει υπόψη της, την σοβαρότητα και την φύση των αδικημάτων καθώς και τον τρόπο τέλεσης τους ώστε να κρίνει ότι η προσωπική συμπεριφορά του υπό απέλαση προσώπου συνιστά ενεστώσα, πραγματική και αρκούντως σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια. Εκείνο που ρητά απαγορεύεται από τον νόμο και την σχετική Οδηγία είναι η αυτόματη απέλαση προσώπων ένεκα της ύπαρξης ποινικής καταδίκης. Ήταν η θέση της ότι, το Εφετείο προέβη σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του πιο πάνω άρθρου, αλλοιώνοντας αναίτιολογητα και καταργώντας το περιεχόμενο των διατάξεων του Νόμου, της Οδηγίας, του **άρθρου 83 της ΣΛΕΕ** καθώς και της σχετικής νομολογίας.

Εκ διαμέτρου αντίθετη ήταν η εισήγηση του ευπαιδευτού συνηγόρου του καθ' ου η αίτηση, ο οποίος υπεραμύνθηκε της ορθότητας της απόφασης του Εφετείου. Ήταν η θέση του ότι, σύμφωνα με το **άρθρο 29(3)(β) του Νόμου**, οι προηγούμενες καταδίκες, δεν αποτελούν αφ' εαυτών λόγους για τη λήψη τέτοιων μέτρων και πρόσθετα, ως αναφέρθηκε, απαγορεύεται στη Διοίκηση να λάβει υπόψη της τα όσα απορρέουν και/ή συναρτώνται με τη σοβαρότητα και τη φύση των αδικημάτων καθώς και τον τρόπο τέλεσης τους, ώστε να κρίνει ότι η προσωπική συμπεριφορά του υπό απέλαση

προσώπου συνιστά πραγματική, ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη ή δημόσια ασφάλεια στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας.

Νομολογία του ΔΕΕ και του Ανωτάτου Δικαστηρίου

Όπως δε έχει τονιστεί στην *Eddine v. Δημοκρατίας (2008) 3 Α.Α.Δ 95* η «έκδοση διατάγματος απέλασης αλλοδαπού, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που επηρεάζεται η δημόσια ασφάλεια, δεν έχει χαρακτήρα τιμωρίας αλλά έκφραση κρατικής κυριαρχίας».

Το ΔΕΕ έχει κατ' επανάληψη υποδείξει ότι, για να γίνουν αποδεκτά τα περιοριστικά μέτρα του κράτους-μέλους, θα πρέπει η απειλή για τη δημόσια τάξη από την συμπεριφορά του ενδιαφερομένου προσώπου να είναι ενεστώσα.

Στην υπόθεση *Bouchereau, Υπόθεση 30/77, ημερ. 27.10.1977*, το ΔΕΚ⁶ επισήμανε ότι η ύπαρξη ποινικής καταδίκης δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη «παρά μόνον κατά το μέτρον που από τις περιστάσεις που προκάλεσαν την καταδίκη αυτή προκύπτει η ύπαρξη προσωπικής συμπεριφορά συνιστώσας ενεστώσα απειλή κατά της δημόσιας τάξης.

⁶ Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ως ήταν τότε.

Καίτοι, γενικά, η διαπίστωση τέτοιας απειλής σημαίνει ότι το εν λόγω άτομο έχει την τάση να συνεχίσει να συμπεριφέρεται κατά τον ίδιο τρόπο και στο μέλλον, είναι επίσης δυνατό η συμπεριφορά και μόνο κατά το παρελθόν να συνιστά παρόμοια απειλή για τη δημόσια τάξη»⁷.

Στο ίδιο πνεύμα και η υπόθεση **Calfa, C-348/96, ημερ. 19.1.1999**, όπου το ΔΕΚ επισήμανε ότι προϋπόθεση για την επίκληση της έννοιας της δημόσιας τάξης είναι η ύπαρξη πραγματικής και αρκετά σοβαρής απειλής κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας⁸. Στην πιο πάνω υπόθεση η Calfa, Ιταλίδα υπήκοος, κρίθηκε ένοχη από Ελληνικό Δικαστήριο για παράβαση του Νόμου περί Ναρκωτικών και πέραν της ποινής φυλάκισης που της επιβλήθηκε διατάχθηκε η ισόβια απέλασή της από την Ελληνική Επικράτεια. Το ΔΕΚ επισήμανε ότι ένα κράτος- μέλος μπορεί να θεωρήσει ότι η χρήση ναρκωτικών συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία, δικαιολογώντας τη λήψη μέτρων κατά αλλοδαπών που παραβαίνουν τη σχετική νομοθεσία προκειμένου να διαφυλαχθεί η δημόσια τάξη⁹. Τονίστηκε ότι, «*οι ενδεχόμενες προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν μπορούν καθ' εαυτές να αιτιολογήσουν τη λήψη τέτοιων μέτρων. Κατά συνέπεια, η ύπαρξη ποινικής καταδίκης δεν μπορεί να γίνει δεκτή ως αιτιολογία παρά μόνον αν από τις περιστάσεις που οδήγησαν στην καταδίκη αυτή προκύπτει η ύπαρξη*

⁷ Βλ. Σκέψεις 28 και 29.

⁸ Βλ. Σκέψη 21 καθώς επίσης και απόφαση *Bouchereau* (ανωτέρω) - Σκέψη 35.

⁹ Βλ. Σκέψη 22.

ατομικής συμπεριφοράς που συνιστά ενεστώσα απειλή κατά της δημόσιας τάξης ... Κατά συνέπεια, δεν επιτρέπεται η απέλαση κοινοτικού υπηκόου, όπως είναι η *D. Calfa*, παρά μόνον αν, πέραν του ότι έχει παραβεί τον νόμο περί ναρκωτικών, η ατομική συμπεριφορά του δημιουργεί πραγματική και αρκετά σοβαρή απειλή κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας»¹⁰.

Στις υποθέσεις **Ορφανόπουλος και Oliveri, C-482/01 και C-493/01, ημερ. 29.4.2004**, το ΔΕΕ υιοθέτησε τον λόγο της *Calfa* (ανωτέρω) και επισήμανε ότι, «Μολονότι ένα Κράτος μπορεί να θεωρήσει ότι η χρήση ναρκωτικών συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία δικαιολογούνται την λήψη μέτρων κατά των αλλοδαπών που παραβαίνουν τη νομοθεσία περί ναρκωτικών ουσιών εντούτοις η εξαίρεση για λόγους δημοσίας τάξεως πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς, με αποτέλεσμα η ύπαρξη ποινικής καταδίκης να μπορεί να δικαιολογήσει την απέλαση μόνον αν υπό τις περιστάσεις που οδήγησαν στην καταδίκη αυτή προκύπτει η ύπαρξη ατομικής συμπεριφοράς που συνιστά ενεστώσα απειλή κατά της δημοσίας τάξεως».

Στην μεταγενέστερη υπόθεση του ΔΕΕ, **Oberburgermeisterin, C-348/09, ημερ. 22.5.2012**, ο P.I., Ιταλός, που ζούσε στη Γερμανία,

¹⁰ Βλ. Σκέψεις 24 και 25.

καταδικάστηκε σε ποινή στερητική της ελευθερίας του διάρκειας 7 1/2 ετών για σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκου, σεξουαλικό εξαναγκασμό και βιασμό. Διαπιστώθηκε από την αρμόδια Γερμανική Αρχή η απώλεια του δικαιώματος εισόδου και διαμονής του πιο πάνω προσώπου στην γερμανική επικράτεια και διατάχθηκε η άμεση εκτέλεση του μέτρου αυτού και κλήθηκε να εγκαταλείψει τη χώρα υπό την απειλή απελάσεως στην Ιταλία. Τα πραγματικά περιστατικά της εκεί περίπτωσης, που είχαν ως αποτέλεσμα την καταδίκη του, καταδείκνυαν μια προσωπική συμπεριφορά που προκαλούσε ανησυχία για μια ενεστώσα, πραγματική και αρκούντως σοβαρή απειλή σε βάρος θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας και δη αυτό της προστασίας των κοριτσιών και των γυναικών έναντι της σεξουαλικής επίθεσης και του βιασμού.

Επισημάνθηκε ότι κατά το **Άρθρο 83(1) της ΣΛΕΕ¹¹**, η σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών εντάσσεται στους τομείς της ιδιαίτεως σοβαρής

¹¹ Το Άρθρο 83.1 της ΣΛΕΕ διαλαμβάνει ότι:

«Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μέσω οδηγιών, μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες για τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων στους τομείς της ιδιαίτεως σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση, η οποία απορρέει ιδίως από τη φύση ή τις επιπτώσεις των αδικημάτων αυτών ή λόγω ειδικής ανάγκης να καταπολεμούνται σε κοινή βάση.

Οι εν λόγω τομείς εγκληματικότητας είναι οι εξής: τρομοκρατία, εμπορία ανθρώπων και γενετήσια εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών, παράνομη εμπορία ναρκωτικών, παράνομη εμπορία όπλων, ξέπλυμα χρήματος, διαφθορά, παραχάραξη μέσων πληρωμής, εγκληματικότητα στον χώρο της πληροφορικής και οργανωμένο έγκλημα.

Ανάλογα με την εξέλιξη της εγκληματικότητας, το Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει αποφάσεις που προσδιορίζουν και άλλους τομείς εγκληματικότητας, οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια της παρούσας παραγράφου. Αποφασίζει ομόφωνα μετά από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.»

εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση, οι οποίοι απαιτούν την παρέμβαση του νομοθέτη της Ένωσης¹². Η δε σοβαρότητα του είδους αυτών των αδικημάτων προκύπτει και από την **Οδηγία 2011/92/ΕΕ**. Τονίστηκε ότι *«τα κράτη- μέλη έχουν την ευχέρεια να κρίνουν ότι ποινικά αδικήματα, όπως εκείνα του άρθρου 83, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, αποτελούν σοβαρή προσβολή θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας, ικανή να συνιστά άμεση απειλή για την ηρεμία και τη σωματική ασφάλεια του πληθυσμού και ότι, ως εκ τούτου, εμπίπτουν στην έννοια “επιτακτικοί λόγοι δημόσιας ασφάλειας” με αποτέλεσμα να δικαιολογείται ενδεχομένως η λήψη μέτρου απελάσεως βάσει της παραγράφου 3 του άρθρου 28 της Οδηγίας 2004/38»*.

Δεν απασχόλησε το Εφετείο και το **Άρθρο 83(1) της ΣΛΕΕ**, στο οποίο εμπίπτουν τα αδικήματα που διέπραξε ο καθ' ου η αίτηση και τα οποία εντάσσονται στην ιδιαίτερη σοβαρή εγκληματικότητα, με διασυνοριακή διάσταση, η οποία απορρέει από τη φύση ή τις επιπτώσεις των αδικημάτων αυτών ή λόγω ειδικής ανάγκης να καταπολεμούνται σε κοινή βάση.

Όπως έχει αναφερθεί στην απόφαση **ΔΕΕ στις C-331/16 και C-366/16, ανωτέρω**¹³, το ΔΕΕ έχει ερμηνεύσει τον όρο «δημόσια τάξη», που

¹² Βλ. Σκέψη 25.

¹³ Βλ. Σκέψη 41.

εντοπίζεται στα **άρθρα 27 και 28 της Οδηγίας¹⁴**, υπό την έννοια ότι για να γίνει επίκλησή της, «*πρέπει, εν πάση περιπτώσει, εκτός της διασάλευσης της κοινωνικής τάξης την οποία συνεπάγεται κάθε παράβαση του νόμου, να υφίσταται πραγματική, ενεστώσα και αρκούντως σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας ...*». Όπως δε τονίστηκε παρότι η διαπίστωση πραγματικής, ενεστώσας και επαρκώς σοβαρής απειλής, στρεφόμενης κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας, κατά την έννοια του **άρθρου 27(2) της Οδηγίας**, προϋποθέτει, κατά κανόνα, τάση του συγκεκριμένου ατόμου να συνεχίσει μελλοντικά να συμπεριφέρεται κατά τρόπο που να συνιστά τέτοια απειλή. Είναι επίσης ενδεχόμενο η συμπεριφορά και μόνον κατά το παρελθόν να πληροί τις προϋποθέσεις παρόμοιας απειλής¹⁵.

Το Ανώτατο Δικαστήριο ενσωμάτωσε πλήρως τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις. Στην ***Preston v. Υπουργείου Εσωτερικών ΕΔΔ 189/2019*** ημερ **10.12.2020** υιοθετήθηκε ο λόγος της ***Bekefi v. Δημοκρατίας (2016)*** **3 Α.Α Δ 258** όπου λέχθηκαν, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

«...δεν επιτρέπονται οι αυτόματες απελάσεις και κάθε μέτρο που λαμβάνεται για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας πρέπει να είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας και, όπως έχει ήδη αναφερθεί, να θεμελιώνεται αποκλειστικά στην προσωπική συμπεριφορά του προσώπου που αφορά. Περαιτέρω, πριν ληφθεί η απόφαση απέλασης πρέπει να συνεκτιμηθούν οι παράγοντες που ορίζει το Άρθρο 28.1 της εν λόγω Οδηγίας, όπως η διάρκεια της

¹⁴ Τα πιο πάνω άρθρα της Οδηγίας, ουσιαστικά αντιστοιχούν στα άρθρα 29 και 30 του Νόμου.

¹⁵ Βλ. Σκέψη 56 της πιο πάνω απόφασης.

παραμονής στη χώρα υποδοχής, στην οποία αντανακλάται ο βαθμός των δεσμών του ατόμου με τη χώρα, η ηλικία και η κατάσταση της υγείας του, η οικονομική του κατάσταση, η κοινωνική και πολιτιστική ενσωμάτωσή του στη χώρα υποδοχής και το εύρος των δεσμών του με τη χώρα καταγωγής, όσο μεγαλύτερη είναι η ένταξη των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους στο κράτος- μέλος υποδοχής, τόσο μεγαλύτερη προστασία θα πρέπει να τους παρέχεται έναντι απέλασης. Εισάγεται μια νέα ιεραρχία επιπέδων προστασίας εναντίον της απέλασης βασιζομένης σε κριτήρια αυξανόμενης αυστηρότητας, ανάλογα, μεταξύ άλλων, με τη διάρκεια της διαμονής».

Σχετική επίσης με το επίδικο ζήτημα είναι και η υποθέση **A.N v. Δημοκρατίας A.E 89/2015 ημερ.3.6.2022** για την οποία όμως θα γίνει αναφορά κατωτέρω.

Το Εφετείο, στο πλαίσιο της απόφασης του, επισήμανε ότι την ορθότητα της πρωτόδικης κρίσης επιβεβαιώνει τόσο η απόφαση **Preston v. Υπουργού Εσωτερικών**, ανωτέρω καθώς και η απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση **Gaydarov, C-430/10, ημερ. 17.11.2011**. Η πιο πάνω επισήμανση του Εφετείου δεν είναι ορθή.

Η **Preston** (ανωτέρω), κρίθηκε κάτω από τα δικά της περιστατικά. Στην υπόθεση εκείνη, παρεισέφρησε σφάλμα του πρωτόδικου Δικαστηρίου στην αξιολόγηση των δεδομένων. Ως αναφέρθηκε, δεν ήταν καθήκον του Δικαστηρίου να εντοπίσει κάποια διάσπαρτα στοιχεία του φακέλου για να αιτιολογήσει το ίδιο την απέλαση. Επισημάνθηκε ότι, συνιστούσε σφάλμα

του πρωτόδικου Δικαστηρίου, να θεωρήσει αιτιολογημένη την απόφαση και έτσι, η απόφασή του με την οποία επικύρωσε τις προσβαλλόμενες πράξεις παραμερίστηκε.

Η απόφαση **Gaydarov** (ανωτέρω), την οποία επικαλέστηκε το Εφετείο προς επίρρωση της κατάληξής του, όχι μόνο δεν αντιμάχεται την πάγια νομολογία του ΔΕΕ ως έχει ήδη εκτεθεί ανωτέρω μα ούτε και οδηγεί στο συμπέρασμα του Εφετείου. Αντιθέτως, σε ακολουθία αυτής, επισημάνθηκε ότι «δεν αντιβαίνει στα άρθρα 21 ΣΛΕΕ και 27 της οδηγίας 2004/38 η εθνική ρύθμιση που επιτρέπει τον περιορισμό του δικαιώματος ενός υπηκόου κράτους- μέλους να μεταβαίνει στο έδαφος άλλου κράτους-μέλους, εφόσον η αιτιολογία για τον περιορισμό αυτό συνίσταται ιδίως στο ότι ο ενδιαφερόμενος έχει καταδικαστεί από ποινικό δικαστήριο άλλου κράτους λόγω διακίνησης ναρκωτικών ουσιών, υπό την προϋπόθεση, πρώτον, ότι η ατομική συμπεριφορά του εν λόγω υπηκόου αποτελεί πραγματική, ενεστώσα και αρκούντως σοβαρή απειλή κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας, δεύτερον, ότι το περιοριστικό μέτρο είναι ικανό να διασφαλίσει την επίτευξη του επιδιωκόμενου με το μέτρο αυτό σκοπού και δεν βαίνει πέραν αυτού που είναι απαραίτητο για την επίτευξή του και, τρίτον, ότι το μέτρο αυτό μπορεί να υποβληθεί σε αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο για την εξακρίβωση της νομιμότητάς του τόσο από πραγματική όσο

και από νομική άποψη, με γνώμονα τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης».

Αναφορικά με τα όσα υπέδειξε το Εφετείο ότι, στην υπό εξέταση περίπτωση, δεν τυγχάνει εφαρμογής η υπόθεση **A.N. v. Δημοκρατίας, Α.Ε. 89/15, ημερ. 3.6.2022** αφού δεν σχολιάστηκε ρητά το **άρθρο 29(3)(β) του Νόμου**, επισημαίνουμε μόνον, ότι το Ανώτατο Δικαστήριο ασχολήθηκε επισταμένα με το **άρθρο 29** και μάλιστα έκρινε ότι δεν υπήρξε παραβίασή του. Αφήνουμε το θέμα ως εδώ.

Η απάντηση στο Νομικό Θέμα - Κατάληξη

Όπως προκύπτει από το λεκτικό του **άρθρου 29(3)(β) του Νόμου**, του **άρθρου 27(2) της Οδηγίας** αλλά και από την υπάρχουσα νομολογία τόσο του Ανωτάτου Δικαστηρίου όσο και του ΔΕΕ, η καταδίκη σε ποινικό αδίκημα δεν συνιστά αφ' εαυτής λόγο για απέλαση ατόμου και δη, όπως εν προκειμένω ευρωπαίου πολίτη.

Παρά ταύτα, η ύπαρξη ποινικής καταδίκης μπορεί να δικαιολογήσει την λήψη τέτοιου μέτρου αν από τις περιστάσεις που οδήγησαν σε αυτή προκύπτει τέτοια συμπεριφορά η οποία να συνιστά πραγματική, εν δυνάμει ενεστώσα, και αρκούντως σοβαρή απειλή σε βάρος θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας. Η αρμόδια αρχή θα πρέπει να συνεκτιμά

σωρευτικά, όλα τα σχετικά δεδομένα, για να καταλήξει στο ζητούμενο και δη μεταξύ άλλων, τη φύση και τη σοβαρότητα του αδικήματος αλλά και τις συνθήκες τέλεσής του.

Ως αναφέρθηκε, το Εφετείο έκρινε ότι η αρμόδια αρχή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση στη βάση της προηγούμενης καταδίκης του καθ' ου η αίτηση αφ' εαυτής ενόψει ότι δεν δύναται να λαμβάνεται υπόψη η σοβαρότητά του αδικήματος ως διακριτό στοιχείο από την ίδια την καταδίκη. Υπό το κράτος της ως άνω λανθασμένης ερμηνείας που δόθηκε, το Εφετείο, εξέτασε το ζήτημα της αιτιολογίας, γενικότερα, που δόθηκε από την αρμόδια αρχή για την έκδοση της απόφασης. Στην ουσία των πραγμάτων, η κρίση του σε σχέση με την αιτιολογία, βασίστηκε στην πρωταρχική ερμηνεία που έδωσε στο **άρθρο 29 (3) (β) του Νόμου**, επί του θέματος της καταδίκης ως άνω, ώστε η απόφαση του να πάσχει στο σύνολο της.

Ενόψει τούτου, τόσο η απόφασή του πρωτόδικου Δικαστηρίου όσο και του Εφετείου παραμερίζονται στην ολότητα τους, συμπεριλαμβανομένων και των επιδικασθέντων εξόδων.

Διατάσσεται η επανεκδίκαση της προσφυγής, από άλλο Δικαστή, κατά προτεραιότητα, προκειμένου να εξεταστούν οι λόγοι ακύρωσης υπό το πρίσμα της απάντησης που δόθηκε στο πιο πάνω νομικό θέμα.

Τα έξοδα της κατ' έφεση διαδικασίας καθώς και της παρούσας διαδικασίας, ορίζονται κατ' αποκοπή στο ποσό των €6.000 προς όφελος του αιτητή και εναντίον του καθ' ου η αίτηση.

Τ. Θ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Δ.

Τ. ΨΑΡΑ-ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ, Δ.

Δ. ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ, Δ.

Ν. ΣΑΝΤΗΣ, Δ.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ, Δ.

Τ. ΚΑΡΑΚΑΝΝΑ, Δ.

Η. ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Δ.

Μ. ΚΑΛΛΙΓΕΡΟΥ, Δ.

/ΕΑΠ.

ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ**ΤΥΠΟΣ Δ**

Δικαιοδοσία Δυνάμει του Άρθρου 9(2)(γ) του Νόμου 33/64.

Αίτηση Αρ. 3/2024

15 Ιανουαρίου, 2025

**[Α. Ρ. ΛΙΑΤΣΟΣ, Π., Τ. Θ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Τ. ΨΑΡΑ-ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ,
Δ. ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ, Ν. ΣΑΝΤΗΣ, ΣΤ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ,
Τ. ΚΑΡΑΚΑΝΝΑ, Η. ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Μ. ΚΑΛΛΙΓΕΡΟΥ, Δ/ΣΤΕΣ]**

Αναφορικά με το άρθρο 9(2)(γ) του Περί Απονομής της Δικαιοσύνης
(Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμου του 1964-2022.

ΚΑΙ

Αναφορικά με τον περί της Λειτουργίας του Ανωτάτου Συνταγματικού
Δικαστηρίου Διαδικαστικό Κανονισμό του 2023.

ΚΑΙ

Αναφορικά με την Αίτηση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας,
επί της Έφεσης κατά απόφασης Διοικητικού Δικαστηρίου αρ. 28/23
μεταξύ Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω (1) Υπουργείου Εσωτερικών,

(2) Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, Εφεσιόντων και του Α.Π., Εφεσίβλητου

ΚΑΙ

Αναφορικά με την Απόφαση του Εφετείου στην Έφεση κατά απόφασης Διοικητικού Δικαστηρίου Αρ. 28/2023 (i-justice), ημερομηνίας 18.06.2024.

Γ. Χατζηχάνα (κα), Εισαγγελέας της Δημοκρατίας με Κ. Χατζηδημητρίου (κα), Δικηγόρο της Δημοκρατίας Α', για Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, για τους Αιτητές.

Α.Χ. Αλεξάνδρου για Αλεξάνδρου & Παπαθεοδώρου ΔΕΠΕ, για τους Καθ' ων η αίτηση.

ΔΙΣΤΑΜΕΝΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΕΚΔΙΚΑΣΗΣ

Α. Ρ. ΛΙΑΤΣΟΣ, Π.: Η προσέγγισή μου ως προς την ορθή ερμηνεία του υπό συζήτηση **Άρθρου 29(3)(β) του περί του Δικαιώματος των Πολιτών της Ένωσης και των Μελών των Οικογενειών τους να Κυκλοφορούν και να Διαμένουν Ελεύθερα στη Δημοκρατία**

Νόμου του 2007, Ν. 7(Ι)/2007 (ο Νόμος), δεν αποκλίνει από την κατάληξη της πλειοψηφίας.

Για τους λόγους όμως που θα εκθέσω στη συνέχεια, διαφοροποιούμαι, με όλο το σεβασμό, από την απόφαση της πλειοψηφίας ως προς την παραπομπή της υπόθεσης στο πρωτόδικο Δικαστήριο προς τον σκοπό επανεκδίκασης της προσφυγής.

Το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο, ασκώντας τη δικαιοδοσία του δυνάμει του **Άρθρου 9(2)(γ) του περί Απουμής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμου, Ν. 33/1964**, ως τροποποιήθηκε, παραχώρησε άδεια προκειμένου να αποφασίσει σε τρίτο και τελευταίο βαθμό επί του νομικού θέματος της ορθής ερμηνείας και μόνο του προαναφερθέντος **Άρθρου 29(3)(β)** του Νόμου. Επί αυτού του ζητήματος, αποκλειστικά, ακούστηκαν οι δύο πλευρές και γύρω από την εμβέλεια του **Άρθρου 29(3)(β)** περιορίστηκαν τα όσα τέθηκαν ενώπιον της Πλήρους Ολομέλειας κατά την ακροαματική διαδικασία.

Συνεπώς, η κατάληξη τόσο του πρωτόδικου Δικαστηρίου, στα πλαίσια της προσφυγής, όσο και του Αναθεωρητικού Τμήματος του Εφετείου, στα πλαίσια της έφεσης, σχετικά με την πλημμελή

αιτιολογία και το **Άρθρο 30** του Νόμου δεν αφορούσαν και δεν απασχόλησαν την ενώπιόν μας διαδικασία.

Παρεμβάλλω ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο αφού έκρινε - κατ' εσφαλμένη ερμηνευτική, ως διαπιστώνουμε - ότι η Διοίκηση, λαμβάνοντας υπόψη τα απορρέοντα εκ της ποινικής καταδίκης, παραβίασε τις ρητές πρόνοιες του **Άρθρου 29(3)(β)**, προχώρησε - με δεδομένη την εμβέλεια εφαρμογής του εν λόγω Άρθρου από τη Διοίκηση - στην εξέταση και δεύτερου λόγου ακύρωσης, στη βάση των διαλαμβανομένων στο **Άρθρο 30** του Νόμου. Κατά πόσο δηλαδή η απόφαση απέλασης ήταν αιτιολογημένη κατ' ακολουθίαν εξέτασης των προσωπικών και οικογενειακών περιστάσεων του αιτητή. Κατέληξε ως ακολούθως:

«Ούτε βεβαίως ευσταθεί η θέση των καθ'ων η αίτηση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση λήφθηκε κατόπιν εξέτασης των προσωπικών και οικογενειακών περιστάσεων του αιτητή. Εν ολίγοις, αυτό που διαπιστώνεται είναι ότι η γενική επίκληση στο άρθρο 30 του Νόμου, χωρίς οποιαδήποτε ρητή αναφορά στην αιτιολόγηση της απόφασης απέλασης επί των καθοριζόμενων νομοθετικά παραμέτρων, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αναπληρώσει την απαιτούμενη εκ του Νόμου αξιολόγηση των τασσόμενων κριτηρίων και να παρέχει τη συνακόλουθη απαιτούμενη αιτιολόγηση. Συναφώς από πουθενά δεν προκύπτει τι ακριβώς είχε υπόψη του το αποφασίζον όργανο και ποια βεβαίως ήταν η κρίση του επί των παραμέτρων που ο ίδιος ο Νομοθέτης επιτακτικά έθεσε, όταν παντελώς λακωνικά κατέγραφε ότι έλαβε υπόψη *«όλα τα δεδομένα της περίπτωσης του αιτητή»*.»

Συνακόλουθα, η προσφυγή πέτυχε στη βάση αποδοχής δύο ξεχωριστών λόγων ακύρωσης: της παραβίασης τόσο του **'Αρθρου 29(3)(β)**, όσο και του **'Αρθρου 30** του Νόμου.

Ενώπιον του Αναθεωρητικού Τμήματος του Εφετείου, ηγέρθησαν τρεις λόγοι έφεσης. Ο πρώτος και τρίτος αφορούσαν το ζήτημα της ορθής ερμηνείας και συνακόλουθης αιτιολογίας του **'Αρθρου 29(3)(β)**, θέματα που απασχόλησαν και εξετάσθηκαν από την Πλήρη Ολομέλεια στη βάση του **'Αρθρου 9(2)(γ) του Ν. 33/1964**. Ο δεύτερος λόγος έφεσης αφορούσε την προσέγγιση του πρωτόδικου Δικαστηρίου ως προς το ζήτημα της αιτιολογίας στα πλαίσια του **'Αρθρου 30** του Νόμου. Κρίθηκε από το Εφετείο αβάσιμος και απορρίφθηκε.

Σύμφωνα με το **'Αρθρο 35(1)** του Νόμου είναι δυνατή η έκδοση διαταγμάτων απέλασης ως παρεπόμενο μέτρο σε σχέση με ποινή φυλάκισης, μόνο εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των **'Αρθρων 29, 30 και 31**. Μάλιστα, η αρμοδία αρχή, κατ' ακολουθίαν του δεύτερου εδαφίου του **'Αρθρου 35**, οφείλει, σε μεταγενέστερο της έκδοσης διατάγματος απέλασης χρόνο, κατά το στάδιο της εκτέλεσης

του διατάγματος απέλασης, να ελέγχει και πάλιν αφενός κατά πόσον ο ενδιαφερόμενος εξακολουθεί να αποτελεί πραγματική απειλή για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια και αφετέρου, επιπρόσθετα, να αξιολογεί κατά πόσον έχει, ενδεχομένως, επέλθει ουσιαστική μεταβολή των περιστάσεων αφότου εκδόθηκε το διάταγμα απέλασης.

Το **Άρθρο 29(1)** προβλέπει για τη δυνατότητα της αρμοδίας αρχής προς επιβολή περιορισμών στο δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της Ένωσης, για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας. Σύμφωνα με το **εδάφιο (3)(α)** του εν λόγω Άρθρου, κάθε τέτοιο μέτρο θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να θεμελιώνεται σε συμπεριφορά η οποία *«... να συνιστά πραγματική, ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας.»*. Το βάρος επαρκούς θεμελίωσης το φέρει βεβαίως η αρμοδία αρχή, υποχρέωση της οποίας είναι να αιτιολογήσει την υπό αναφορά απόφασή της προς λήψη μέτρων.

Εφόσον οι προϋποθέσεις του προαναφερθέντος **Άρθρου 29** καλυφθούν και δεδομένου ότι η αρμοδία αρχή θεμελιώσει τη ληφθείσα απόφαση προς επιβολή περιορισμών, υποχρεούται, στη

βάση των διαλαμβανομένων στο **Άρθρο 30** του Νόμου, προτού λάβει απόφαση απέλασης για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας, να συνυπολογίσει αριθμό άλλων παραγόντων, κοινωνικού, προσωπικού και οικογενειακού χαρακτήρα.

Συνεπώς, δεν είναι αρκετή η αιτιολόγηση στη βάση των προαπαιτούμενων του **Άρθρου 29** του Νόμου. Επιπρόσθετα και νοουμένου ότι ήθελε κριθεί πως συντρέχουν οι προϋποθέσεις απέλασης του εν λόγω Άρθρου, είναι επιβεβλημένο, δυνάμει του **Άρθρου 30**, να εξετασθούν οι οικογενειακές και άλλες περιστάσεις, ως λόγοι που πιθανό να συνηγορούν εναντίον της απέλασης.

Είναι ξεκάθαρο, στη βάση των πιο πάνω Άρθρων ότι η αρμοδία αρχή οφείλει και υποχρεούται να παρέχει επαρκή αιτιολόγηση τόσο ως προς την απόφαση για απέλαση, στη βάση του **Άρθρου 29**, όσο - και νοουμένου ότι συντρέχουν λόγοι απέλασης - ως προς τις άλλες προβλεπόμενες, εκ του **Άρθρου 30**, παραμέτρους.

Συνακόλουθα, η ικανοποίηση των προϋποθέσεων του **Άρθρου 29** δεν αναιρεί την υποχρέωση τήρησης του **Άρθρου 30** προς

αιτιολόγηση, ως επιπρόσθετης ευθύνης της Διοίκησης και ξεχωριστού προαπαιτούμενου.

Εν προκειμένω, ο λόγος ακύρωσης, ως απόρροια της μη αιτιολόγησης, κατ' επιταγή του **'Αρθρου 30**, που έγινε αποδεκτός από το πρωτόδικο Δικαστήριο, παραμένει άτρωτος, καθορίζοντας οριστικά και το επιτυχές αποτέλεσμα της προσφυγής, αφού η εν λόγω κρίση του Δικαστηρίου δεν ανατράπηκε κατ' έφεση. Παρεμβάλλω ότι είναι άνευ σημασίας η ορθότητα ή μη της απόρριψης του σχετικού, δεύτερου λόγου έφεσης, από το Αναθεωρητικό Τμήμα. Ό,τι έχει σημασία είναι η αποδοχή της προσφυγής για λόγο πέραν της ορθής ερμηνείας του **'Αρθρου 29(3)(β)**. Ξεχωριστού, απολύτως, λόγου ακύρωσης, ο οποίος δεν συμπλέκεται, ούτε και συναρτάται, με την ορθή ερμηνεία του υπό αναφορά Άρθρου.

Υπό το πρίσμα της πιο πάνω κατάληξής μου, δεν με βρίσκει σύμφωνο ο παραμερισμός στην ολότητα τους των αποφάσεων του πρωτόδικου Δικαστηρίου και του Εφετείου, ούτε και η επανεκδίκαση της προσφυγής.

A.P. ΛΙΑΤΣΟΣ, Π.

ΣΦ.